

IV.

SPRAWOZDANIE
ZWIĄZKU
MŁODZIEŻY POLSKIEJ
W WILNIE

ZA ROK
1929

WILNO

NAKŁADEM ZWIĄZKU MŁODZIEŻY POLSKIEJ
ULICA METROPOLITALNA Nr. 1. — TEL. 7-83.

IV.

SPRAWOZDANIE
ZWIĄZKU
MŁODZIEŻY POLSKIEJ
W WILNIE

ZA ROK
1929

Kolekcja
Emila Kornasia

WILNO

NAKŁADEM ZWIĄZKU MŁODZIEŻY POLSKIEJ
ULICA METROPOLITALNA Nr. 1. — TEL. 7-83.

CM KEW

317575

DRUKARNIA ARCHIDIECEZJALNA W WILNIE

Wpisano do Księgi Akcesji

Akc. D1 nr 84 CM /2012/.....

SŁOWO WSTĘPNE.

Co roku ukazuje się z druku t. zw. sprawozdanie roczne Kilka stron, parę kolumn cyfr, fragmenty zdań, oto mamy obraz włożonej pracy przez Związek i osiągniętych wyników na swoim terenie. Czytając sprawozdania zazwyczaj bierzemy pod uwagę warunki w jakich znajduje się dana organizacja. Podobnie ma się sprawa ze Związkiem Wileńskim, bo oto z jednej strony mamy zbyt obszerny teren, przy rzadkiem zaludnieniu, a z drugiej strony dochodzi inna bolączka kresów — chroniczny brak dróg t. j. drogi właściwie są, nawet względnie szerokie, lecz trzeba posiadać istic „instruktorską“ wytrzymałość, by móc wykiwać się na przestrzeni przeszło 30 i więcej kilometrów. Pod względem narodowościowym i wyznaniowym teren Związku przedstawia względnie bogatą mozaikę, co w dużej mierze utrudnia prowadzenie pracy oświatowej, tem bardziej, iż mieszkańców ziem północnych cechuje poważne opóźnienie w rozwoju życia umysłowego w porównaniu z innymi dzielnicami Polski. Gdy do uwag „minorowych“ dorzucimy jeszcze brak ludzi do ideowej i nader intensywnej pracy oraz trudności i niezawsze przechylny stosunek odpowiednich czynników do naszej pracy, to w ogólnych zarysach otrzymamy całokształt trudności, w obliczu których znalazł się Związek.

Jednakże szliśmy ciągle naprzód z wiarą, że ziarna, rzucane w niewidzialną glebę pracy wychowawczo - społecznej, przyniosą

plon dopiero w przyszłości a zyski lat obecnych są jedynie świadectwem, że rzucone ziarna nie zamarty, że chociaż z trudem lecz przeorano ugory duchowego życia młodzieży pozaszkolnej, która, ufając słowom hymnu — „zwyciężym znój i stromość dróg“, — pnie się ku wyżynom światłego życia Polaka-Katolika.

I.

Działalność Związku.

1. Rada Związkowa.

1. *Skład* — Prezes p. płk. Władysław Piasecki (pozostaje na tem stanowisku bez przerwy od 1925 r.).

Vice-prezes I ks. dr. Walerjan Meysztowicz,
vice-prezes II p. mec. Józef Zmitrowicz.

Członkowie: p. Helena Buczyńska, p. Marja Wołczaska, p. Ludwika Życka, ks. kan. Adam Kuleszo, p. Józef Domagała, p. Ludwig Ostrejko, p. hr. Jan Tyszkiewicz, p. Waldemar Weysenhoff.

Rada Związkowa odbyła 3 posiedzenia, załatwiając szereg spraw bieżących.

Komisja Rewizyjna: Prezes p. Józef Domagała. Członkowie: mec. Józef Zmitrowicz i p. Waldemar Weysenhoff.

Komisja Rewizyjna sprawdziła i zamknęła księgowość kasową bez zastrzeżeń.

2. Zarząd Związku.

Zarząd Związku stanowił Sekretarz Generalny ks. Franciszek Kafarski (pozostający na tem stanowisku od początku istnienia Związku t. j. od listopada 1929 r.).

Współpracownikami Związku byli:

P. Waław Korabiewicz. Zast. Sekr. Gener.

P. Regina Hlebowiczówna Kierowniczką Ref. Żeń.

P. Leonard Dyakowski — Referent Rolny i Kom. Okrg.

P. Henryk Chmielewski — Instruktor.

P. Janina Straszyńska — Maszynistka.

P. Janina Kafarska — Kierow. Składnicy.

Druh Piotr Kudukis — Instruktor W. F.

Druh Rom. Kowalewski — kancelista.

W drugim i trzecim kwartale roku sprawozdawczego zaszły następujące zmiany:

Ustąpili: P. Waclaw Korabiewicz i P. Regina Hlebowiczówna.

Przyjęci: P. Eugenjusz Andruszkiewicz — Instruktor Okręgu Białostockiego, P. Andrzej Chojnacki (na Okręg Lidzki) i P. Bernard Rusiecki powrócił z urlopu i dn. 15-XI zaczął pracować w charakterze zastępcy Sek. Gen. S. M. P.

3. Działalność biurowa Związku.

a) Działalność biurowa Związku prowadziła agenda Związku — Sekretariat Generalny — polegała ona na prowadzeniu księgowości, archiwum, akt., Składnicy, załatwianiu korespondencji, przyjmowaniu interesantów i t. d.

Korespondencyj w roku sprawozdawczym wpłynęło 2632, wysłano 1394, lecz o ile weźmiemy pod uwagę, że pod jednym numerem szło po kilkaset egzemplarzy, to ogólna liczba załatwionej korespondencji sięga cyfry przeszło 10.000. Ponadto biuro zajmowało się ekspedycją drukowanego okólnika Związku oraz wysyłaniem okólników doraźnie pisanych bądź do S. M. P. bądź do Patronatów lokalnych czy też powiatowych. Składnicę prowadziła P. J. Kafarska, przyczem w sprzedaży były przeważnie wydawnictwa S-ki akc. „Ostoja” i księgarni św. Wojciecha, jako też odznaki i dystynkcje organizacyjne. Zysk Składnicy w roku sprawozdawczym wynosił 567 zł. i 10 gr.

b. Działalność wydawnicza Związku ograniczyła się do redagowania m-go okólnika p. t. „Wiadomości” z przeciętnym nakładem 500 egzemplarzy przy 12 stronach druku, ponadto nakładem Związku wyszły: sprawozdanie za r. 1928. raporty wizytacyjne, oraz programy pracy.

W myśl uchwały Rady Naczelnej Związek propagował wydawnictwa „Ostoi”.

4. Ogólna działalność Związku.

Ogólna działalność Związku poszła po linii pogłębienia prac w S. M. P. W tym celu zwrócono szczególną uwagę na następujące działy:

I	Dział:	Ogólno-organizacyjny
II	„	Kulturalno-oświatowy
III	„	Przysposobienia rolnego
IV	„	P. W i W. F.

I.

Dział Ogólno-organizacyjny.

A. *Zjazd Delegowanych S.M.P. żeńskiej* odbył się 12 maja, zaś męskiej 19 maja 1929 r. W czasie zjazdu, które trwały po

dwa dni, prócz sprawozdań i obrad wygłoszono referaty p. t. „Wychowanie moralne druhen“, „Znaczenie przysposobienia Wojskowego“, „Praca kulturalno-oświatowa w S.M.P.“ Ponadto delegowani uchwalili szereg wniosków, zdążających do pogłębienia prac.

B. Kursy dla Zarządów. W ciągu roku sprawozdawczego, Związek mimo trudności lokalnych i personalnych przeprowadził kilkanaście dwudniowych kursów dla S.M.P. męskich i żeńskich. Program kursów zdążył do odpowiedniego ujednostajnienia i pogłębienia pracy w S.M.P., pozatem zwrócono uwagę na Przysposobienie Rolnicze P. W. i W. F. oraz na dział oświatowy.

C. Wizytacje. W ciągu roku sprawozdawczego przeprowadzono ogółem 415 wizytacji, przyczem niektóre ośrodki były odwiedzane nawet dwukrotnie.

D. Okręgi. W roku sprawozdawczym Związek rozpadał się na 3 Okręgi, obejmujące 18 powiatów. W III-cim kwartale do poszczególnych Okręgów, przydzielono Instruktorów, celem podniesienia i ożywienia pracy na swoim terenie.

E. Patronaty Powiatowe. Celem ułatwienia pracy Związkowi, zostały powołane Patronaty Powiatowe. Patronaty miały za zadanie rozciągnąć opiekę nad S. M. P. i reprezentować Związek w Powiatowych Komisjach do spraw: Oświaty Pozaszkolnej, Przysposobienia Roln. oraz P. W. i W. F. Związek utrzymywał ścisłą łączność z Patronatami przez wydanie specjalnych okólników i urządzanie konferencji Patronatów S. M. P. z całego Powiatu.

F. Odprawy Instruktorów. Począwszy od III-go kwartału roku sprawozdawczego, Związek przeprowadził kilka odpr. w instruktorskich, w czasie których omawiano całokształt prac S.M.P.

Pozatem Związek wogóle utrzymywał bezpośredni kontakt z S. M. P. przez raporty miesięczne lub wizytacje, wchodząc we wszelkie potrzeby organizacyjne S. M. P.

Wobec klęski głodowej, jaka spotkała Wileńszczyznę w roku 1929, Związek zorganizował akcję pomocniczą na terenie wszystkich Związków, rozsyłając listy ofiar, zebrane kwoty były podzielone między głodującymi z terenu powiatów północnych.

W związku z P. W. K. w Poznaniu, Związek urządził wy-cieczkę złożoną z kilkuset osób, która zwiedziła zachodnie dzielnice Polski.

Związek w roku sprawozdawczym prowadził szkołę zawodowo-dokształcającą III oddziałową. im. św. Teresy Część subsydjum udzieliło Kuratorjum O.Sz.Wil. oraz Magistrat. Do szkoły uczęszczało około 100 dziewcząt, pobierając nauki z zakresu ogólno-kształcającego, czapnictwa, haftu, kroju i szycia oraz włóczkarstwa.

II.

Dział kulturalno-oświatowy.

A. Ogniska. Związek w roku sprawozdawczym zwrócił szczególną uwagę na posiadanie własnych „Ognisk“ przez S.M.P.,

gdzie mogłoby skupić się i rozwijać życie oświatowe. Wynikiem tej akcji były następujące cyfry: S. M. P. męskie posiadały — 65 (1928—49), S. M. P. żeńskie 78 (1928—55).

B. Życie religijne znalazło swój wyraz w specjalnych pogadankach z zakresu życia Kościoła i zagadnień ściśle etycznych, ponadto Kółka eucharystyczne, marjologiczne i misyjne liczyły 320 osób. Niedosć na tem S. M. P. żeńskie odbyły 196 Komunii przy — 48 rekolekcjach, zaś męskie 114 przy — 39 rekolekcjach. Należy tu dodać, że w roku sprawozdawczym S. M. P. urządziły 215 akademij papieskich, 17 misyjnych i 3 wystawy misyjne wykazując w ten sposób odpowiednie zainteresowania sprawami Kościoła katolickiego. Gdy do powyższych cyfr dorzucimy jeszcze liczbę świąt młodzieży S.M.P., a mianowicie żeńsk. — 106 i męskiej 107, to otrzymamy ogólny obraz życia religijnego w szeregach młodzieży, zjednoczonej pod sztandarem S. M. P.

C. Życie oświatowe głównie znalazło swój wyraz w zebraniach plenarnych, przedstawieniach i pracach w sekcjach. Zebrania plenarne miały za zadanie, regularnie skupiać młodzież, ażeby dawać im pokarm duchowy w postaci wykładów, pogadanek, dyskusyj i t. zw. urozmaiceń, na które składały się deklamacje, śpiewy, monologi i t. p. Celem odpowiedniego przygotowania zebrani plenarnych lub obchodów i uroczystości odbywały się zebrania zarządów, przyczem S. M. P. żeńskiej miały 1187 posiedzeń, zaś S. M. P. męskiej — 983.

Ogólna ilość zebrani plenarnych S. M. P. żeńskiej — 1420 i męskiej — 1309. W roku sprawozdawczym na zebraniach plenarnych wygłoszono odczytów i pogadanek w S. M. P. żeńskiej — 1021 z tego 230 pogadanek wygłosiły druchny; w S. M. P. męskiej wygłoszono — 789 z tego druhowie — 178 odczytów.

Odczyty i dyskusje na zebraniach plenarnych przeplatane były śpiewami, deklamacjami, monologami i grammi towarzyskimi celem wprowadzenia zasad kształcącego życia towarzyskiego. Deklamacyj w S. M. P. żeńskiej wygłoszono — 633, zaś urozmaiceń — 432; w S. M. P. męskiej deklamacyj — 518 i urozmaiceń — 323.

Pozatem w okresie letnim S. M. P. urządziły wycieczki o charakterze ściśle krajoznawczym lub też towarzyskim, przyczem te ostatnie połączone były z zawodami sportowymi. Wycieczek ogółem było 352, z tej liczby na S. M. P. żeńskiej przypada 170.

O ile chodzi o obchody i przedstawienia, to S. M. P. w roku sprawozdawczym wykazały się intensywną pracą na tem polu, a nieraz inicjatywa i techniczne przygotowania tygodni L. O. P. P., Przeciwalkoholowego, Przeciwgruźliczego i t. d. spoczywały w ręku S. M. P.

S. M. P. żeńskiej urządziły obchodów i przedstawień —

841, zaś S. M. P. męskiej — 757. Pozatem w niektórych S. M. P. intensywnie pracowały następujące Kółka: oświatowe, śpiewacze, muzyczne (strun. instr.), robót ręcznych i zawodowe, które liczyły—2444, z tego na śpiewacze przypada — 1103, zawodowe—127, oświatowe — 666 i t. d.

Czasopisma, z których korzystała młodzież: to były; „Przyjaciel Młodzieży“ i „Młoda Polka“, których prenumerowano po 1 egz. na 3 osoby i ponadto w „Ogniskach“ urządzano czytelnie, gdzie obok gier umysłowych, znajdowały się czasopisma jak „Tygodnik Rolniczy“, „Tygodnik Ilustrowany“ „Mucha“ „Naokoło świata“ i t. d. Skromną pozycję zajmują radjoaparaty, których było 13. Fakt ten tłumaczy się brakiem płynnej gotówki w S.M.P. z jednej strony, no i drożyzną aparatów z drugiej.

Prócz odczytów, przedstawień i obchodów S. M. P. urządzały kursy z zakresu gospodarstwa domowego, introligatorstwa, kroju, szycia i haftu i t. p. Ogółem w 1929 r. odbyło się 47 kursów i urządzono 33 wystawy.

Biblioteki S. M. P. zakładały przeważnie z własnych funduszów, lub też urządzano zbiórki książek. Ogólna ilość bibliotek 135, z tego na S.M.P. męskiej przypada 73. Znajdowało się tomów ogółem 19.628, a stan wypożyczeń wyrażał się cyfrą — 99.400, z tego na S. M. P. męskiej przypada — 55.641.

III.

Dział Przyniesienia Rolnego.

Rok 1929 śmiało można nazwać przełomowym w pracy Związku na polu P. R. Dotychczas bowiem, zgodnie z instrukcjami Zjednoczenia, prowadzono jedynie akcję przyniesienia rolnego pod znakiem kukurydzy. Podkreślić trzeba, że Związek na tem polu był i jest dotychczas jedynym pionierem, przyczem w pracy krzewienia tomatu kukurydzy, całkowite wydatki związane z tem ponosił Związek przy pomocy Zjednoczenia. Dopiero w r. 1929 Związek przystąpił do akcji P.R. w całości, w ten sposób, iż nawiązano ścisły kontakt z Powiatowymi i Wojewódzkimi Komitetami. Do pracy tej zaangażowano specjalnego fachowca L. Dyakowskiego, w charakterze referenta Związku, i pod kierownictwem którego prowadzona systematyczną akcją. Przyniosła ona nadzwyczajne rezultaty, bo oto w ciągu roku zorganizowano szereg kółek P. R., które liczyły 876 osób, z tego na S. M. P. męskiej przypada 492 osoby. Następnie akcją P. R. podzielono na ogólna i „kukurydziana“. W konkursach ogólno-rolniczych, przy współpracy Komitetów P. R. wzięło udział i wytrzymało do końca (t. zn. do wystaw włącznie) — 706 druhów i druchen, zorganizowanych w 124 zespołach. W konkursach kukurydzianych brało udział 526 druhów i druchen

w 78 zespołach. Rzecz prosta, iż przeszło 1200 młodych rolników potrzebowali należytej opieki, ażeby udział w konkursie nosiłby naprawdę znamiona wychowawczej pracy. To też w r. 1929 w „Ogniskach“ S. M. P. ogłoszono 164 odczyty o akcji P. R. i zespołach konkursowych, pozatem z ramienia Związku dokonano 72 lustracje pól konkursowych, przyczem każdorazowo lustracje powyższe połączone były z odczytami o akcji P. R.

Probieżem prac Związku były wystawy powiatowe, połączone z fachową oceną, włożonego wysiłku przez młodzież S. M. P. I oto ze sprawozdań komisij powiatowych wynika, że nagród zespołowych S. M. P. otrzymały — I-ch — 4, II-ch — 3 i III-ch — 5, z terenu sześciu pow. Woj. Wileńsk. i 2 pow. W. Bia-go, nagród mistrzowskich S. M. P. — otrzymały — I-ch — 6, II-gich — 4 i III-ch — 5. Jednakże godna uwagi jest rzecz, że na Woj. Wil. na nagrody zespołowe i mistrzowskie — przyznano po 6 miejsc do każdej kategorii. Ponadto zespół S. M. P. żeńskiej w Szydłowicach (pow. Wołkowyski) otrzymał I nagroda zespołowa za wychów kur. O ile chodzi o ocenę poszczególnych członków S. M. P. w pracy p. r. to przedstawia się ona następująco: nagród indywidualnych z terenu Związku Mł. Pol. otrzymały S. M. P.: I-ch — 52, II-ch — 89, III-ch — 83. Innemi słowy w zestawieniu ogólnem Związek Wileński wykonał 75% pracy w ogólnych konkursach p. r. co do ilości i jakości bijąc rekord przed innemi organizacjami na terenie akcji p. r., oraz pełne 100% w konkursach kukurydzianych, zwalczając nieraz olbrzymie trudności wobec niechęci do uprawy tak cennej rośliny.

Na uwagę zasługuje fakt, że poszczególne S. M. P. urządzały lokalne wystawy 1—2 dniowe, przyczem goście, przeważnie rolnicy, byli szczegółowo informowani przez młodzież, a ponadto rozdawano szereg wydawnictw z akcji ogólnej p. r. i uprawy kukurydzy. Związek Wileński, poza opieką fachową nad zespołami p. r. w instrukcjach miesięcznych przeciętnie przeznaczał 4 strony druku dla działu P. R., wydawał okólniki specjalne i propagował „Kierownika S. M. P., oraz fachowe czasopisma rolnicze i kursy korespondencyjne im. St. Staszica.

Należy nadmienić, iż komisje p. r. nadały 10 dyplomów honorowych S. M. P., za wzorowe zorganizowanie konkursów p. r.

W roku sprawozdawczym Związek Wileński przeprowadził systematyczny kurs rolny w S. M. P. Kalwarja i na Sołtaniszkach (Wilno), gdzie poza wykładami teoretycznemi była prowadzona praca na pólkach doświadczalnych, obejmujących kilkanaście tematów.

W ten sposób, organizując i otaczając fachową opieką zespoły p. r. w S. M. P. Związek, mimo szeregu trudności z jednej strony zwycięsko stanął do wyścigu w pracy p. r.

konkursów ogólnych z drugiej zaś strony, prowadzi systematyczną akcję popularyzacji tak potrzebnej nam, a mało znanej — kukurydzy.

IV.

Dział P. W. i W. F.

Związek w roku sprawozdawczym położył nacisk na pracę w tak ważnej dziedzinie jak W. F. i P. W. To też przy poszczególnych S. M. P. założono kółka W. F., które liczyły około 1000 osób. Praca spoczywała na barkach Naczelników (czek) S. M. P., którzy mimo napotkanych przeszkód, przeprowadzali ćwiczenia lekkoatletyczne, kładąc nacisk na wyrobienie ogólne, przez organizowanie zawodów wewnętrznych, których urządzone przeszło 50. Następnie S. M. P. brały udział w świętach powiatowych P. W. i W. F. osiągając następujące wyniki:

Strzelanie z broni małowalibrowej	— 4 nagrody	I-sze
" " " "	— 4 " "	II-gie
" " " "	— 1 " "	III-cia

Trójbój lekkoatletyczny:	2 nagrody	I-sze
	2 " "	II-gie
	1 " "	III-cia

Biegi 200 mt., 800 mt. 400 z płot. i 4×100:	5 nagród	I-ch
	5 " "	II-ch
	3 " "	III-ch

Skoki w dal i wzwyż:	1 nagroda	I-sza
	3 nagrody	II-gie

Marsz 10 kilometrów: 2 nagrody II-gie.

Bieg 3000 mtr.:	1 nagroda	I-sza
	2 " "	II-gie
	1 " "	III-cia

Biegi 100 metr. i 60 metr.:	2 nagrody	I-sze
	2 " "	II-gie
	1 " "	III-cia

Rzut oszczepem i granatem: 3 nagrody I-sze.

Siatkówka — I-a, bieg 4000 mtr. — 1 nagroda — II-ga.

Ponadto w marszu Szlakiem Batorego drużyna S. M. P. Lida zajęła III-cie miejsce.

O ile chodzi o akcję P. W. to w roku sprawozdawczym ćwiczyło się przeszło 900 druhów, zorganizowanych w hufcach P. W. Mimo szeregu trudności, jaki napotkał Związek w pracy P. W. W. F., jednakże doceniając znaczenie wychowawcze i państwowe tak ważnej dziedziny, Związek propagował wspomnianą ideę bądź na specjalnych kursach dla zarządów, bądź w miesięcznych drukowanych instrukcji, czy też polecając szereg odpowiednich czasopism.

Działalność Zewnętrzna Związku.

a) Propaganda.

Wielką uwagę zwracał Związek na propagandę idei Stowarzyszeń wśród opinii starszego społeczeństwa. Propagandę prowadził Związek głównie za pośrednictwem prasy wileńskiej grodzieńskiej i białostockiej, na łamach której umieszczał od czasu do czasu informacje o działalności poszczególnych Stowarzyszeń.

Na Święto Młodzieży uzyskaliśmy na szpaltach „Słowa“ i „Dziennika Wileńskiego“ specjalnie oddane na nasze artykuły, całe kolumny.

Ponadto Związek starał się korzystać z każdej okazji na rzecz propagandy S. M. P. Wchodzą więc tu: reprezentacje na zjazdach innych pokrewnych organizacyj, specjalne przemówienia, oficjalne branie udziału we wszystkich imprezach, organizowanych z racji uroczystości państwowych, narodowych, i t. d.

Jednym z największych czynników propagandowych były komunikaty radjowe wygłoszone co tydzień ze stacji nadawczej Radja Wileńskiego przez instruktorów Związku.

b. Stosunek do władz i organizacyj.

1. Władze kościelne.

Jako organizacja katolicka Związek jest w ścisłym kontakcie z J. E. ks. Arcybiskupem Metropolita Wileńskim Romualdem Jałbrzykowskim, który jest Protektorem Związka. Tu należy nadmienić, że od chwili wstąpienia na Stolicę arcybiskupią obecnego Arcypasterza — doznajemy ze strony E. J. jaknajdalej idącej opieki, której w znacznej mierze zawdzięczamy nasz rozwój.

2. Władze państwowe.

Związek specjalnie się starał o utrzymanie lojalnego stosunku swych S. M. P. do Państwa i o apolityczność ich w pracy, rozumiejąc szkodliwość partyjnictwa, a szczególnie wśród młodzieży

Przedstawiciele Związku, jak również poszczególne Stowarzyszenia, brały żywy udział we wszelkich uroczystościach państwowych.

Pozatem Związek utrzymywał kontakt z władzami państwowymi, samorządowymi wojskowymi oraz P. W. i W. F.

3. Zjednoczenie Młodzieży Polskiej.

Związek starał się jak najściślej stosować się do instrukcyi Zjednoczenia, w pełnem rozumieniu spoistości organizacyj. Przedstawiciele Związku brali udział w Zjeździe Rady naczelnej w Krakowie. Sekretarz Jeneralny zaś w zjazdach Sekretarzy Jeneralnych.

4. Organizacje społeczne.

Związek utrzymywał kontakt z szeregiem organizacyj, a mianowicie: Pol. Mac. Szkol. O. T. O. i K. R., Związ. Ziem., Kołem Gospodyń Wiejskich, Związ. Oficer Rezerwy i t. p. Związek brał udział w ich Zjazdach.

II. Wykaz Statystyczny

Pracy Stowarzyszeń.

Członkami Związku, w myśl statutu są poszczególne Stowarzyszenia.

Następująca tabela szczegółowo wskazuje nam stan liczebny Stow. Młodz. Polskiej w roku sprawozdawczym w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Stowarzyszeń.	Męskich	Żeńskich	Mieszanych
W dniu 1, I-go 29 r.	92	99	1
W ciągu roku powstało	31	13	2
„ „ zamarło	2	3	—
Stan na 1.I. 30 r.	121	109	3
Z tego nadesłało sprawozdania .	102	104	3
Sprawozdań nie nadesłało. . .	19	5	—
Formalnie przyjętych .	102	104	—

W tabelach statystycznych, które zamieszczamy poniżej, bierzemy pod uwagę tylko te Stowarzyszenia, które nadesłały sprawozdania roczne, gdyż w myśl Statutu Związku, tylko te Stowarzyszenia mogą być uważane za członków czynnych.

Tabele statystyczne układamy Okręgami i Powiatami t. j. według podziału organizacyjnego naszego Związku.

Działalność organizacyjna.

Stowarzyszenia męskie.

	Ilość po- siedzeń Zarządu	Ilość ze- brań ple- narnych	Ilość za- stępów	Ogniska	Sztan- dary	Radja
W roku 1929 było	983	1309	50	65	45	8

2. Stowarzyszenia żeńskie.

W roku 1929 było	1187	1420	61	78	50	5
------------------	------	------	----	----	----	---

Tabela współpracy starszego społeczeństwa.

1. Stowarzyszenia męskie.

	Ilość człon- ków Pa- tronatów	Ilość po- siedzeń Patro- natów	Ilość członków wspiera- jących	Ilość senjo- rów
W roku 1929 było	575	211	82	30

2. Stowarzyszenia żeńskie.

W roku 1929 było	561	249	60	40
------------------	-----	-----	----	----

TABLICE STATYSTYCZNE STOWARZYSEŃ. OKRĘG WILEŃSKI.

I. Stowarzyszenia męskie.

L. p.	POWIATY	Liczba Stowarzyszeń	Ogólna liczba członków czynnych	Członkowie czynni są zatrudnieni:								Według wieku		
				na roli u rodzic.	w majątkach dworskich	na służbie	w prze- mysle	w handlu	w biurach	bez pracy	młodzież szkolna	w rze- mieśle	od 14—18	od 18—25
1	Wilno miasto	8	172	4	—	5	4	15	5	10	35	72	38	134
2	Wileńsko-Trocki	20	405	322	4	7	—	—	5	13	12	31	94	311
3	Oszmiański	5	112	88	1	1	3	1	2	5	3	8	12	100
4	Święciański	4	77	49	2	—	—	—	—	24	—	17	18	59
5	Mołodeczański	5	85	43	21	—	—	3	2	1	3	10	33	52
6	Postawski	7	164	108	5	5	—	1	6	20	—	12	47	117
7	Wilejski	3	43	28	1	—	1	1	9	—	—	3	—	43
8	Brasławski	10	207	140	7	6	2	5	15	4	6	17	69	138
9	Dziśnieński	6	166	130	—	9	—	2	8	5	5	9	40	126
Razem		68	1431	912	41	33	10	28	52	80	64	179	351	1090

OKRĘG WILEŃSKI.

2. Stowarzyszenia żeńskie.

L. p.	POWIATY	Ilość Stowarzyszeń	Ogólna liczba członków czynnych	Członkowie czynni są zatrudnieni:									Według wieku	
				na roli u rodzic.	w maj. dworskich	na służbie	w przemyśle	w handlu	w biurach	bez pracy	młodzież szkolna	w rzemiośle	od 14-18	od 18-25
1	Wilno miasto	9	244	1	2	2	3	98	13	3	40	39	109	135
2	Wileńsko-Trocki	18	328	289	1	9	10	11	2	1	10	3	66	262
3	Oszmiański	10	234	173	2	—	—	34	1	1	4	3	63	171
4	Święciański	4	54	52	1	1	—	3	—	1	—	1	19	35
5	Mołodeczański	5	93	43	14	7	—	18	—	2	3	—	41	52
6	Postawski	5	108	81	1	7	—	2	2	—	—	—	40	68
7	Wilejski	5	89	82	—	4	1	—	1	1	—	—	16	73
8	Brasławski	10	178	126	10	8	—	17	2	—	6	—	59	119
9	Dziśnieński	7	242	177	11	13	—	8	2	1	13	11	75	167
Razem . .		73	1570	1024	42	51	14	191	23	10	76	57	488	1082

OKRĘG LIDZKI.

1. Stowarzyszenia męskie.

L. p.	POWIAT	Ilość Stowarzyszeń	Organa i losę członków	Członkowie czynni są zatrudnieni									Według wieku	
				na roli i rodzic.	w maj. dworskich	na służbie	w prze-mysle	w rzemiośle	w handlu	w biurach	bez pracy	szkolna	od 14-18	od 18-25
1	Lidzki	8	151	69	9	3	19	23	6	9	8	5	28	123
2	Nowogródzki	1	25	16	—	—	2	2	3	1	1	—	—	25
3	Słonimski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Wołyński	3	40	16	15	2	—	6	1	—	—	—	14	26
	Razem	12	216	101	24	5	21	31	10	10	9	5	42	174

2. Stowarzyszenia żeńskie.

1	Lidzki	7	135	96	2	—	15	10	7	1	4	—	31	104
2	Nowogródzki	1	28	26	—	—	—	1	—	1	—	—	6	22
3	Słonimski	2	53	35	—	2	2	7	—	—	6	1	9	44
4	Wołyński	1	8	8	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4
	Razem	11	224	165	2	2	17	18	7	2	10	1	50	174

OKRĘG BIAŁOSTOCKI.

1. Stowarzyszenia męskie.

L. p.	POWIAT	Ilość Stowarzyszeń	Ogólna ilość członków	Członkowie czynni są zatrudnieni								Według wieku			
				na roli u rodzic.	w maj. dworskich	na służbie	w przemyśle	w rzemiośle	w handlu	w biurach	bez pracy	młodzież szkolna	od 14-18	od 18-22	
1	Białostocki	6	114	69	—	—	33	9	—	2	—	1	20	94	
2	Grodziński	3	53	46	—	—	2	3	—	1	—	1	12	41	
3	Sokólski	9	162	138	—	1	1	6	1	2	2	8	52	110	
4	Wołkowyski. . . .	6	110	107	—	—	—	1	—	1	1	—	1	16	94
	Razem	24	439	360	—	1	36	19	1	6	8	8	100	339	

2. Stowarzyszenia żeńskie.

1	Białostocki	8	199	119	—	2	13	20	—	1	44	—	68	131
2	Grodziński	4	90	77	2	3	—	6	2	—	—	—	38	52
3	Sokólski	8	166	150	—	1	—	11	—	2	2	—	64	102
4	Wołkowyski. . . .	2	46	46	—	—	—	—	—	—	—	—	18	28
	Razem	22	501	392	2	6	13	37	2	3	46	—	188	313

Działalność religijna.

1. Stowarzyszenia męskie.

	Kółek religijnych	Ogólna ilość członków	Święta Młodzieży	Wspólnych Kom. św.	Udział w re-kolekcjach
W roku 1929 było	10	127	107	114	39

2. Stowarzyszenia żeńskie.

W roku 1929 było	18	193	106	196	48
----------------------------	----	-----	-----	-----	----

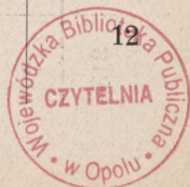
Działalność P. W. i W. F.

1. Stowarzyszenia męskie.

	W. F. w hufcach	P. W. w hówcach	Zawodów
W roku 1929 było	638	967	39

2. Stowarzyszenia żeńskie.

W roku 1929 było	437	101	
----------------------------	-----	-----	--

Działalność oświatowa.

I. Stowarzyszenia męskie.

	Kolek oświatow.	Kursów oświatow.	Bibliotek	Tomów	Wypożyczo- niono tomów	A B O N O W A N O				Ile było pogadanek	Ile wygło- sła sama młodzież	Wycieczki
						Przyjacie- la Młodz.	Kierow- nika	Okólnika Związk.	Innych			
W roku 1929 było	35	12	73	10266	55461	751	92	109	68	798	178	182

2. Stowarzyszenia żeńskie.

W roku 1929 było	17	35	62	9462	43939	982	89	106	71	1921	230	170
---------------------	----	----	----	------	-------	-----	----	-----	----	------	-----	-----

III.

Ogólna charakterystyka działalności rocznej Związku.

W roku sprawozdawczym Związek szedł po linii porządkowania stanu wewnętrznego przez:

1) Należyte wykształcenie zarządów i nawiązywanie ściślejszego kontaktu ze stowarzyszeniami.

2) Powołanie do życia patronatów Powiatowych i Okręgowych.

3) Ustanowienie Instruktorów Okręgowo-Powiatowych.

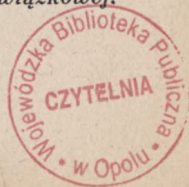
4) Należyty rozwój w życiu S. M. P. czterech działów, jak ogólno-orgaizacyjno-oświatowego P. A., P. W., W. F.

5) Uwzględniając powyższe wytyczne zwracaliśmy uwagę na ilościowy rozwój S.M.P. Stan liczebny uwzględniał S.M.P., które powstały przed 1-szym styczniem 1929 r., natomiast nie obejmuje tych S.M. P., które powstały w ostatnich miesiącach roku sprawozdawczego, oraz 24 S.M. P., od których nie otrzymaliśmy sprawozdań rocznych. W chwili wyjścia z druku sprawozdania za r. 1929 (t. zn. 1-VII-1930), stan ogólny S.M.P. osiągnął liczbę 9 tysięcy druhów i druchen.

Warunki pracy były nader ciężkie, bo klęska głodowa wpływała na pustkę w kasach S. M. P., a w pracy ogólnej napotymano na szereg przeszkód, jednak postęp na drodze prac oświatowo-wychowawczych jest stały, tem bardziej, iż postawiliśmy za zadanie — nie ilość lecz jakość. To też — ugory życia duchowego młodzieży przeorano, a rzucono ziarno wzniosłej kultury chrześcijańskiej — obfitego plonu i zwycięstwa, mimo wszystko, jesteśmy pewni — tak nam dopomóż Bóg!

Ks. Franciszek Kafarski
Sekretarz Generalny.

Władysław Piasecki
Prezes Rady Związkowej.

Wojewódzka Biblioteka
Publiczna w Opolu

CM KEK 317575

000-317575-00-0